

ZORIANI

COTIDIAN INDEPENDENT AL VĂII JIULUI

ANUL I, NR. 268

SĂMBĂTĂ, 15 DECEMBRIE 1990

4 PAGINI — 2 LEI

Astăzi s-a născut

Hristos

Astăzi s-a născut Hristos
Mesia chip luminos
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!
Mititel și-nfășățel
În scutece de humbăcel
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!
Vintul bate nu-l răzbate
Neaua ninge nu-l atinge
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!
Și de-acum pace-n vecie
Mila Domnului să fie
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

Un medic face greva foamei

Doctorul Mircea Ciungu, are 32 de ani, necăsătorit. E născut în Timișoara și acum este medic la dispensarul I. M. Bărbăteni. Nu are apartenență politică. Înregistrat la Spitalul orașenesc din Lupeni, este primul care declară greva foamei în Valea Jiului, în ultima jumătate de secol.

— Care sînt motivele care v-au determinat să recurgeți la această formă de protest?

— Ca medic am cunoscut în mod direct efectele „alimentației științifice” și ale „programului de demografie” din era ceaușistă — edicte de tip feudal care au distrus poporul. În decembrie '89 m-am bucurat, sperînd într-o schimbare. Pînă acum n-am schițat nici un gest de protest dar a trecut un an și situația e cam aceeași în ce privește problema alimentației și cea a asistenței sanitare. În numele unui „viitor luminos” am tot răbdat zeci de ani. Protestul meu nu urmărește revendicări de natură personală. Am dorit să trag un semnal de alarmă în mijlocul minerilor și pentru acești mineri de care mă simt legat. De aceea nici nu mi-am făcut publicitate. Am pus un afiș la cabinet în care anunțam că declar greva foamei, în perioada 1—17 decembrie, expunînd totodată și

Ștefan CIMPOI

(Continuare în pag. a 2-a)

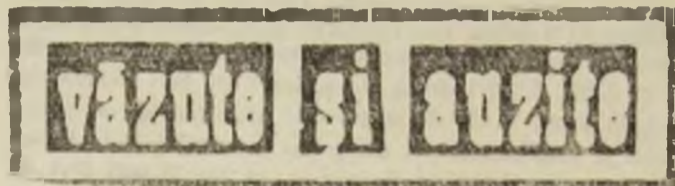
„Solstițiu” obligatoriu

Vă rugăm să inserați în rîndurile ziarului dumneavoastră următorul nostru PROTEST:

Protestăm împotriva metodei învechite de a se da copiilo. la școală anumite lucruri pe care trebuie să le cumpere obligatoriu (bilete pentru spectacole, publicații ș.a.).

În speță, este vorba de domni care editează ziarul „Solstițiu” pe care îl împart obligatoriu în școli, fiecărui copil pe bancă (și cite două numere odată), cu obligația acestora de a aduce a doua zi banii pentru ziare.

Este vorba de Școala nr. 1, Liceul de informatică și poate mai sînt cazuri și la alte școli din municipiu. Îi anunțăm pe domni de la „Solstițiu” pe această cale, că dacă dorim să le citim ziarul, îl găsim noi părinții și-l cumpărăm, nu trebuie să ne fie băgat pe gît cu forța și scoși banii din buzunar tot așa. Pentru că se știe: un ziar bun va rezista, iar unul prost, n-are decît să dea faliment în aceste condiții. Vă scriem în numele unui grup de părinți revoltați de această practică.

500000 mii de lei în buzunarele hoților

De la începutul anului și pînă acum spargerile și furturile s-au ținut lanț în unitățile comerțului. Mărfuri de valoare, mărfuri „ochi” căutate pe piața neagră au fost sustrate din magazinele ICSA și AP-ului din Petroșani și în top-ul lor, la loc de frunte, este Ness-ul, cafeaua naturală, țigările străine, whisky și alte

produse ce făceau apoi trotuarul.

Bișnița cerea marfă, piața înghițea totul, societatea proflera și prospera în virtutea infracțiunilor și dosarele s-au umplut de nume și date. Înaintate la poliție n-au liniște pentru că pînă acum nu s-a recuperat nimic. Nici măcar hoții.

Dorel NEAMȚU

INGHEȚATA

Mai mulți părinți ne-au sesizat la redacție faptul că la cîmînul de copii nr. 3 din cartierul Aeroport — Petroșani este inclusă în meniu, destul de des, inghețata. O fi ea gustoasă, dar nu toți copiii o suportă. Ca urmare, frecvente cazuri de amigdalite și alte astfel de îmbolnă-

viri în rîndul copiilor. Urmărite? Medici alertați, medicamente, injecții, părinți agitați, bani cheltuiți, absențe ale copiilor din clase și învoiri ale părinților de la serviciu. Toată seria de necazuri. Oare să nu li se poată oferi copiilor, ca desert, altceva decît inghețată? (A.I.H.)

Oameni și canale

În seara zilei de 11 decembrie, la adăpostul întinericului, un individ, îmbrăcat curățel, a fost văzut ieșind dintr-o gură de vizitare a canalizării, în zona clădirii vechi a Școlii generale nr. 1, deci în imediata vecinătate a Primăriei și a Casei de cultură. Îmbrăcat destul de curat, personajul nu avea „aerul” de instalator și nici nu purta vreo geantă în care să fie puse, eventual, scule. Fapta a avut loc în jurul orei 18. Ce-o fi căutat individul acolo? (A.I.H.)

ATENȚIE!

În noaptea de 11/12 decembrie a fost spart dispensarul medical din Bărbăteni — Lupeni. Din cabinetul pentru copii au fost furate și zece flacoane vaccin anti-poliomielitic. Ambalajul fiind atrăgător (medicamentul e fabri-

cat în Italia), atragem atenția amatorilor de chilipiruri să nu achiziționeze produsul deoarece consumul ar fi deosebit de periculos. Orice relații utile trebuie date imediat poliției.

A doua zi după accidentul pe care îl voi relata se zvonea că un autoturism a intrat într-un grup de tineri, după care a dispărut. Ba mai mult, se spunea că mașina era de culoare neagră și că n-avea nici număr de înmatriculare...

Am luat legătura cu poliția din Vulcan și iată ce am aflat. În 6 decembrie, în jurul orei 17,30 un grup de vreo 30 de persoane se deplasa pe Bulevardul Victoriei, pe partea stîngă a carosabilului, direcția de mers fiind Lupeni — Petroșani. La un moment dat, pe culoarul de carosabil s-a apropiat autoturismul

Atenție la neatenție!

3 HD 9783, condus de S.D. Acesta se întorcea de la spital, unde dusese un coleg de muncă accidentat. Ninge abundent, iar vizibilitatea era scăzută. S.D. declară că a trecut în treapta de viteză inferioară, că a frînat cînd a sesizat grupul. Carosabilul fiind însă acoperit cu polei, autoturismul a mers sanie. Cei aflați în fața grupului s-au ferit, retrăgîndu-se în dreapta și în stînga. Cei din spate n-au sesizat și astfel unul dintre ei a fost lovit sub genunchi de bara de protecție a autoturismului. După aceasta, mal, mai să iese cu scandal între membrii grupului și conducătorul auto. Persoana accidentată a fost transportată la spital de însuși conducătorul auto. Agenții de circulație s-au deplasat la fața locului, au făcut investigațiile necesare, urmînd să constate partea de vinovăție a flecturii.

Ceea ce poate fi reținut este că, în condiții de ninsoare și atunci cînd carosabilul este acoperit cu polei, este necesară atenție sporită din partea conducătorilor auto cît și a pietonilor.

Gheorghe OLTEANU

SIMPOZION ȘTIINȚIFIC

Ieri, s-a deschis, în Institutul de mine din Petroșani, simpozionul „Știința și tehnica în minerit”. Lucrările reuniunii științifice — la care participă invitați din instituții, întreprinderi și firme din Anglia, Austria, Franța, Germania, Polonia, Uniunea Sovietică, dar și din țară — continuă și astăzi, desfășurîndu-se în 11 secțiuni. Simpozionul, care are loc sub egida Ministerului Învățămîntului și Științei, a Institutului de mine, cuprinde și mese rotunde a căror sferă de preocupări sînt „Tendințe moderne în execuția utilajelor miniere” (ieri, la întreprinderea de utilaj minier Petroșani) și „Posibilități privind coordonarea internațională în domeniile învățămînt, tehnologiei miniere și construcția de utilaj minier. (astăzi, ora 9,30, Institutul de mine, amfiteatrul 104).

Tiberiu SPĂTARU

— Iepurașule, astăzi sînt foarte obosiți! Toată ziua am încercat să fur din fabrică ceva mai de bună calitate!

— Totul e să bați așa de tare din palme încît să-ți faci chiar și pe zeu! să creadă că propunerea mea e cea mai bună!

Vali LOCOTA

Pași siguri spre faliment? Sperăm că nu! BUNE...

Nu este nici prima, dar cred că nici ultima oară când reiau un subiect delicat: acela al transportului laptelui spre centrele de desfacere. La fabrica din Livezeni, persistă aceeași problemă. O singură schimbare. S-a renunțat la taxiul care ducea laptele în zona estică și a fost închiriată o autodubă de la ITA. Astfel că, în momentul de față, aceasta plus cele trei ale fabricii asigură aprovizionarea centrelor de desfacere a laptelui. Eventualele sincope și întâzieri în această activitate sînt obiective. Se poate întâmpla oricînd ca una din mașini „să cadă”. Nu e de mirare, avînd în vedere sărăcia lucie de piese de schimb. De trei ori conducerea fabricii a depus la primărie liste cu necesarul de anvelope, acumulatori, piese etc. și nici un răspuns. De fapt, este o chestiune ce nu miră pe nimeni. Criza de piese de schimb se resimte pe plan național.

La aceasta se adaugă o altă situație. Care dă de gîndit. Doamna Cazanegrea, șefa fabricii, îmi relatează că a scăzut îngrijorător cantitatea de lapte ce se aduce pentru prelucrare. În prezent, 8 000 litri vin de la Arad, 5 000 l de la Deva, iar 3 000 litri provin din colectări. Deci, în total, 16 000 de litri zilnic. Este foarte puțin, așa cum apreciază și interlocutoarea, deoarece, la nivelul Văii Jiului, consumul de lapte se ridică în fiecare zi, la 22—23 mii litri de lapte. Ce se face în acest caz? Se adaugă lapte praf. „Noroc că

din asta este” cum zice doamna Cazanegrea. Numai că, spre deosebire de cazul în care se folosește lapte natural, utilizarea laptelui praf implică cheltuirea suplimentară a 0,95 lei pentru fiecare litru de lapte produs. Diminuarea producției ar avea consecințe nu prea roze, avînd în vedere și faptul că, în următoarea perioadă a sărbătorilor de iarnă, se estimează majorarea cererii zilnice de lapte la 26 000 de litri. „Treaba asta înseamnă deficit pentru întreprindere, existînd pericolul de a încheia anul fără beneficii, mărturisirea doamna Cazanegrea. Și aceasta este egal cu a merge cu pași siguri spre faliment”.

Deși nu prea știu ce le rezervă viitorul, cei de la fabrica de specialitate din Livezeni își văd de treabă. Laptele de consum pentru populație trebuie asigurată. În definitiv, sînt și ei oameni și cunosc urmările negative pe care le-ar avea lipsa acestuia, în special în familiile cu mulți copii. În ce privește creșterea cantității de lapte natural adus spre prelucrare (pentru a descreeși frunțile celor de la fabrică, asupra cărora planează spectrul falimentului), cred că se impune mai multă stăruință din partea primăriei și a prefecturii. Conform zicalei: „un medicament administrat la timp înseamnă pe trei sferturi însănătoșit”. Acum așteptăm să vedem cine îl va administra primul.

Gheorghe OLTEANU

BRAZI. O veste bună pentru cei care ne-au întrebă, în repetate rînduri, dacă anul acesta se vor găsi brazi de vînzare. De la Ocolul Silvic Petroșani sîntem asigurați că, începînd de luni, vom putea cumpăra brazi din specia molid. Desfacerea lor se va face prin magazinele CLF și cele din incinta ocoalelor silvice. În Petroșani, Ocolul silvic este pe Bulevardul 1 Decembrie, nr. 107/A. (C.G.).

DUPĂ O LUNA. Din cele cinci autosalvări ale Spitalului din Vulcan, au rămas în stare de funcțiune doar patru. Una „a căzut” zilele trecute. Cu nici o lună în urmă fusese adusă de la reparație capitală. Ce fel de reparație i-or fi făcut e greu de spus, însă banii i-au luat. Acum mașina este trasă pe dreapta. Nu se mai aude nimic nici despre cele două autosalvări noi care trebuiau să intre de mult în dotarea spitalului. (G.O.).

Noi apariții editoriale

În librării și-au făcut apariția câteva cărți de larg interes, care în anii dictaturii au fost interzise. O apariție notabilă este „Schimbarea la față a României”, de Emil Cioran, după o perioadă de peste 50 de ani de la primele două editii. După ani de zile în care „Schimbarea la față a României” a circulat, în clandestinitate, sub formă de foi xerografiate, se face un act de dreptate față de unul din cei mai mari gînditori născuți pe pămîntul nostru străbun. O altă carte, se recomandă de la sine este „Pentru drepturile omului în România”, de Victor Irușă, cu o copertă și caricaturi semnate de binecunoscutul caricaturist Octavian Mavrodin.

Cele două cărți sînt oferite în cantități apreciabile în librăriile municipiului nostru. (V.S.).

Tarife scumpite — cote ieftinite

Pînă la liberalizarea prețurilor ne spun mai mulți lucrători din cadrul cooperativei meșteșugărești, cota parte din realizări pentru fiecare lucrător era de 47 la sută, bineînțeles la tarife normale și cu salarii medii, care și așa nu erau prea mari pentru lucrătorii din sfera serviciilor. Odată cu aplicarea măsurii de liberalizare a prețurilor și sfera serviciilor pentru populație și-a mărit subit tarifele, deși, la fel ca peste tot, nu s-a schimbat ni-

mi în mărimea de efort și alte asemenea lucruri.

Dar spre stupefarea lucrătorilor din cooperatie, chiar dacă tarifele s-au mărit, cota parte s-a redus la 27 la sută, câștigurile fiind tot ca înainte. Curioasă măsură luată de conducerea fostului UCECOM (cum s-o mai numi acum). Și vorba unora dintre operatori: „În cooperatie nu există nici măcar sindicat ca să lupte pentru drepturile salariaților”. (G.C.).

Un medic face greva foamei

(Urmare din pagina 1)

motivele: pentru copiii și bătrînii care nu au mîncare și căldură; pentru bolnavii care nu au medicamente; împotriva minciunii din viața politică a țării; împotriva dezbinării poporului; împotriva necomunității.

- Credeți că protestul dumneavoastră și-a atins scopul?
- Ca o profecție în pustiu! Mulți nici n-au știut despre asta pînă ieri.
- N-ați anunțat chiar pe nimeni?
- Ba da, am discutat cu dl. Nicolae Drăla, reprezentantul nostru în Liga sindicatelor miniere, înainte de 1 decembrie dar acesta mi-a replicat: „Nu sînt clare alegerile de la 20 mai”?
- Pînă acum v-a căutat cineva de la Primărie, de la Ligă, ca să discute cu dumneavoastră?
- Nu, doar dl. Moraru de la P.N.L., așa colegial.
- Ziua de 17 se apropie și urmează să reveniți la o viață normală. Aveți să vă reproșați ceva?
- Nu. Aș vrea să vă mărturisesc încă că, imediat după evenimentele din iunie, am vrut să părăsesc Valea Jiului. Deși n-am fost implicat, mă cuprinsese totuși un sentiment de rușine. Ceea ce m-a determinat să rămîn a fost faptul că, în acea perioadă, cînd mă frîmțeam să iau o hotărîre, mi-a fost adus un accident. Plin de praf de carbune, de plîm și contuzii, gema de dureri. Atunci mi-am zis „Ce vină are acest om? Ce vină au toți acești trudiatori anonimi că într-o zi nu fost asmuțit unii împotriva altora, lăși a ști pentru ce se bat?”. Și am rămas... Pentru acești oameni, pentru suferințele lor, am făcut greva foamei. Aș regreta doar dacă gestul meu ar fi interpretat altfel.

Liga pensionarilor mineri Nevoia de unitate

Este un lucru firesc, ca într-o societate democratică, fie ea și la început, cum este a noastră, oamenii să se asocieze. Nu contează care este denumirea: asociație, ligă, sindicat etc. Important este ca această asociere să nu aibă doar un caracter formal, făcut de dragul de a mai adăuga statistic încă o asociație. Ci odată constituită o asemenea grupare de oameni, chiar dacă nu este realizată neapărat pe criterii partinice, ar trebui să funcționeze și să-și realizeze scopul pentru care s-a creat, în folosul celor care sînt reprezentați și o compun. A trecut un an de la revoluția din decembrie și este momentul să se numere zilele unui an, cu adevărat liber, în care munca fiecăruia dintre noi a fost sau nu a fost rodnică. Sub acest aspect, discuția cu dl. Carol Deneș, președintele ligii pensionarilor mineri din Valea Jiului ne-a reliefat o parte din ceea ce poate fi considerat ca reușite ale ligii minerilor pensionari, dar totodată și o serie de griji ce frîmțind comitetul de conducere al ligii.

— Liga pensionarilor mineri din Valea Jiului s-a constituit cu un scop foarte bine definit. Acela de a obține și a menține o serie de drepturi ale pensionarilor mineri, care în decursul anilor fuseseră amputate rînd pe rînd, fiecare miner, odată cu ieșirea la pensie fiind dat uitării. Am obținut în acest an gratulări pentru acești pensionari. Este un mare câștig și noi credem că fiecare pensionar miner, după o viață muncită în mină, poate să se bucure cu adevărat de niște drepturi care i se cuvin. Noi ne-am constituit, ne-am ales un

comitet de conducere, dar spre regretul nostru, al celor din conducerea ligii trebuie să spunem că o mare parte din pensionarii noștri și-au limitat rolul în cadrul ligii doar la cel de beneficiar al drepturilor obținute de la Guvern. Ba mai mult de atât, o parte deși s-au inseris în liga noastră nu s-au mai prezentat nici măcar pentru a-și ridica acel carnet de membru al ligii. Este supărător, mai ales că avem și un sediu, la casa de cultură și putem să desfășurăm o muncă așa cum ne-am propus prin statut. Pe baza acestuia am înființat filiale ale ligii pensionarilor mineri și în celelalte localități din Valea Jiului și lucrurile merg normal. Realizăm, de asemenea, o bună colaborare cu liga sindicatelor miniere din Valea Jiului și putem să spunem că pensionarii mineri sînt mereu alături de foștii lor ortaci. Ceea ce nu am reușit însă în Petroșani este o colaborare corectă și cinstită cu Asociația pensionarilor din Petroșani, deși în celelalte localități se face acest lucru. Și este păcat că în Petroșani, liga noastră nu poate stabili o colaborare fructuoasă cu asociația. În fond, toți sîntem pensionari și nu avem obiective diferite. Cred că este nevoie de mai multă unitate și în primul rînd între noi, pensionarii mineri. De cele mai multe ori mai greu este să menținem drepturile câștigate, decât să le obținem. Și acest lucru trebuie să-l înțeleagă pensionarii noștri mineri pe care îi așteptăm la sediul nostru pentru a face cu toții o ligă puternică și numeroasă.

Să sperăm că apelul domnului Deneș va avea ecoul dorit!
Gheorghe CHIRVASA

Cotidiene

KITSCH. Continuăm să vă înformăm despre prețul produselor kitsch, aflătoare în piața din Petroșani. Au apărut și trandafirii de plastic la prețul de... numai 15 lei firul. Au avantajul că nu înfloresc doar în mai. Nu scăpați ocazia! (V.D.).

SEMPER FIDELIS. În chioșcurile de difuzare a presei iubitorii lui semper fidelis au putut găsi primul număr al unei reviste de chinologie, editată la Cluj. Realizată în condiții grafice deosebite, revista conține articole interesante despre cel mai credincios prieten al omului. Ni se dezvăluie și o surpriză: numărul al doilea va conține și planșe color. Îl așteptăm.

URGENTE. A venit iarna, iar nevoie de antigel este. La SUCT Petroșani, din comanda și necesarul de 15 000 litri s-au adus pînă acum doar vreo 5 000 litri. Insuficient pentru a porni și circula mașinile, iar fabrica din Marginea (Timiș) nu poate rezolva și asigura cantitatea necesară. Se fac demersuri la București și Timișoara. Căci sînt urgente. (D.N.).

PAZA BUNĂ... Acum, carosabilul s-a curățat. Conducătorii auto, profesioniști sau amatori, stau mai relaxați la volan. Dar iarna n-a trecut. Oricînd ne putem aștepta la zăpezi mari. Așa că sugerăm celor care se ocupă de starea drumurilor să-și facă, pînă nu e prea tîrziu, stocuri de materiale antiderapante. Și să le folosească atunci cînd va fi nevoie. S-a văzut ce se poate întâmpla cînd poleiul transformă șoselele în patinoare.

GRUPUL „AZUR” la Petroșani, va susține azi, în sala Casei de cultură, două concerte, începînd cu orele 17 și 20. (A.H.).

FĂRĂ FILME. Fără îndoială, ați vrea să-i faceți o poză copilului dumneavoastră lingă pomul de Crăciun. Vă credem. Însă mai mult ca sigur că aparatul dumneavoastră de fotografiat nu vă poate ajuta pentru că nu ați găsit filme fotografice. Cele albe-negru au dispărut de mult. Mai sînt color, dar nu se găsește hîrtie. Pînă atunci mai sînt însă aproape două săptămîni. Poate, poate o să „se bage”.

Rubrică realizată de
Gheorghe OLTEANU

ȘI NEBUNE

„Veniți, Români din largă zare Mereu să fim uniți, mereu...”

Cu prilejul sărbătoririi reintregirii de la 1 Decembrie 1918, în Tara Moșilor, la Cîmpeni, sub egida „Asociației cultural-artistice Lira” s-a tipărit o „Culegere de cîntece patriotice și colinzi” al cărei motto este finalul poeziei „Deșteptarea României” de V. Alecsandri: „Fericit acel ce calcă tirania sub picioare/ Care vede-n a lui țară libertatea re-nviind/ Fericit, măreț acela care sub un falnic soare/ Pentru patria sa moare, nemurire dobîndind”.

Partea întâi, așa după cum sugerează titlul, conține cîntece patriotice, mai mult sau mai puțin cunoscute: „Deșteptarea României”, „Marșul lui Iancu”, „Pe Cîmpia Libertății”, „Cîntecul Ardealului”, „Hora Unirii”, „Marșul batalioanelor române”, „Imnul eroilor”, „Pui de lei”, „Pe-al nostru steag e scris unire”.

Sînt cîntece despre Ardeal și Țară, despre eroii ei cunoscuți și necunoscuți, despre unire și re-deșteptare națională, despre Ardealul nostru din veci, cu îndemnuri la dragoste de țară, de

neam: „Să nu uii copile bun/ Depe neamul tău român,/ Că-i a nost — Ardealul sfînt/ De cînd sintem pe pămînt” („Pe Cîmpia Libertății”); „Trăit-am veacuri de robie/ Strămoșii ne-au

PRO PATRIA

fost trași pe roți./ Dar am păstrat a noastră glie/ Și-o vom păstra-o-n veci cu toți” („Imnul neamului”).

Aproape toate cîntecele au cite un motto care exprimă dragostea de țară, de trecut și de limba română, demnitatea națională, semnate de Avram Iancu, Gh. Asachi, M. Eminescu, Al. Vlahuță, Delavrancea, M. Sadoveanu, N. Iorga, Geo Bogza:

„Jur că voi ține și voi apăra legea și limba noastră, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea”. (A. Iancu).

România este patria noastră și a tuturor românilor de pretutîn-

deni. E o singură țintă noastră. E România celor de limba și a celor de mai apoi. E patria celor de mai apoi. E patria celor dispăruți și a celor ce va să vi”. (Delavrancea).

Partea a doua cuprinde 29 le colinzi și cîntece de stea cum sînt: „Praznic luminos”, „La nunta din Canna Galileii”, „Trei crai de la răsărit”, „Flori dalbe”, „Stea-ua sus răsare” etc. Iată „Sculați boieri mari”: „Sculați voi boieri mari,/ Florile dalbe/ Sculați voi români plugari/ Că vin colindători/ Noaptea pe la cîntători/ Și v-aduc pe Dumnezeu/ Să vă mintuie de rău./ Dumnezeu adevărat/ Soare-n raze luminat/ El vă zice să trăiți/ Întru mulți ani fericiți/ Florile dalbe”.

E o carte de suflet a românului, o carte care ar trebui să fie în casa fiecăruia, în mîna învățătorilor și a profesorilor care să însușe sentimentul patriotismului, să-i învețe pe copii colinzi, preluînd o frumoasă tradiție spirituală românească.

Prof. Mircea Munteanu

DEMNITATE ȘI BUNĂ CUVIINȚĂ

Am reînviat, prin rememorările lui nea Tomiță Hațegan, două figuri de excepție ale munților noștri — legendara Maria Magdalena Hamza din Cîmpu lui Neag, personaj care a fost și călăuză, cabanier și vîntor în același timp, precum și blajinul și dirzul cioban Ioan Ghișe, din Poiana Sibiului, care a întemeiat și a patronat cîteva decenii cabana Obirșia Lotrului. Desigur, prietenii veteranului munților Toma Hațegan au fost mult mai mulți...

— Mulți și mai cum? Cum sînt adică, ce îi caracterizează, mai ales, pe acești oameni ai munților?

Nea Tomiță răspunde prompt, parcă ar fi avut răspunsul pregătit:

— Pe cît sînt de dirzi, de aprigi chiar, obișnuiți cu pericolele pe care îi le rezervă viața izolată în munți, oamenii aceștia se remarcă prin demnitatea și buna lor cuviință. Au fost gata oricînd să-ți sară în ajutor, să-ți ofere ceea ce au mai bun. Deci, generozitatea dragostea de oameni, iată ce m-a cucerit, mai ales, la oamenii cu care m-am împrietenit de-a lungul drumețiilor montane, cu prilejul scrierilor de cabană.

— Pe lângă Maria Magdalena și moș Ghișe pot fi enumerați și alții?

— Da. Un cunoscut și mult iubit cabanier în anii '40, la Straja Lupeni — Iuliu Altman, „Bubuș”, cum îi ziceam noi. După efortul

urecușului, fie viscol sau furtună, ospitalitatea acestui om și a soției sale a făcut ca bucuria soirii la cabană să fie întotdeauna o adevărată sărbătoare, iar seriile de cabană momente de neuitare.

Din amintirile unui veteran al munților

Alți prieteni apropiați: regretatul om de suflet, pasionatul organizator de drumeții, al amenajărilor turistice — Ernest Lupeni. Și ca el a fost prietenul meu Nicolae Timaru, cabanier mulți ani la Balcia, care, deși pensionar, continuă să mă însoțească la diverse ieșiri. Nu pot uita drumețiile cu un alt prieten din Lupeni, Alexandra Panescu, cu care am realizat voluntar, în două zile, marcarea traseului de la Cîmpu lui Neag pînă-n vîful Iorgovanul. Îmi sînt dragi, de asemenea, amintirile altor sufletești — drumeți și schiori neo-

boșiți, adevărați oameni de munte — Felix Farkas și Bela Schidek. Și mai sînt... dar despre cei cu care mă întîlnesc destul de des și în prezent, poate, cu alt prilej...

— Pînă atunci, o altă întrebare: ce acțiuni de anvergură au marcat activitatea turistică a mereu tinărului sufletist al drumețiilor — Toma Hațegan?

— De „anvergură” au fost ieșirile săptămînale ale primului nostru cerc turistic „Armonia”,

cu care ai străbătut potecile, ai escaladat calmiile, ai poposit lângă un izvor sau la o cabană, cu care, împreună, ai învins propriile slăbiciuni și limite. Și totuși, îți spun un secret: știi care trasee îmi oferă o mare satisfacție cele mai mari: cele din ultimii ani, făcute de la Cîmpușel pe Oștea, la Izvoarele Iulii, pe Iorgovanul, pe Dealul Șarba spre Herculane sau pe valea Olășia Lotrului la Păltinș. Și ști de ce îmi dă o satisfacție? Au fost trasee simple ca și cele pe care le-am străbătut cu nepotul meu Ștefan Dumărescu, elev în clasa

incropit în '40 la „Viscoza” Lupeni. Din nucleul acestui cerc am constituit, după război, tot cu fetele și băieții de la „Viscoza”, un adevărat club de turism alpin, care a atins adevărate performanțe despre care s-a scris și în zăre și cărți de turism.

Au fost trasee frumoase — ca eel de iarnă, realizat în premieră pe țară — în 1955, pe itinerariul Bota — M. Peleaga — Păltinș. A fost frumoasă și valea de băieții de la Viscoza un învățat viscolul, și nămeții, și mîlăieții Pelegi. Altul a fost traseul

ANIVERSĂRI

Nemuritoare „Bucă a bucuriei”

Se împlinește mine 220 de ani de la nașterea titanului muzicii universale, Ludwig van Beethoven. Personalitate artistică de o tălăntă de un temperament furtunos, Ludwig van Beethoven a rămas în istoria culturii și civilizației ca unul dintre cei mai dirzi luptători pentru independența popoarelor, pentru libertatea omului. Fiecare opus al său, a abordat toate genurile componistice — se constituie ca un manifest pentru libertate, pentru egalitate și frăție, pentru realizarea celor mai nobile idealuri ale oamenilor.

Apărut în epoca de maximă strălucire a clasicismului vienez, Beethoven realizează prin muzica sa o sinteză a tot ceea ce s-a compus pînă la el. Revoluționează toate formele muzicale

incluzînd în muzică un dinamism năvălitor. Beethoven este un romantic în conținutul muzicii sale, un revoluționar rîmînd însă clasic în limbaj. Au intrat în patrimoniul spiritualității lumii cele nouă simfonii, ultima încununînd geniala creație cu „Oda bucuriei”, scrisă pe versurile lui Fr. Schiller. Concertele instrumentale, sonatele, pentru diverse instrumente fanfetezile, oratoriile, opera „Fidelio”, „Missa Solemnis”, ouverturile, cvartetele, triourile, și toate celelalte. Marcat de o boală necruțătoare și de suferință — după vîrsta de 29 de ani surzeste — s-a izolat treptat de lume.

A murit la Viena la 26 martie 1827.

M. HORĂȚIU

Centenar Liga culturală

În anul 1890 a luat ființă la inițiativa intelectualilor transilvăneni, „Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor”. Ea s-a impus atît în țară cît și peste hotare, ca o organizație care a militat cu consecvență pentru unitatea spirituală a românilor de pretutîndeni, pentru desăvîrșirea și consolidarea statului național unitar român.

Printre personalitățile care și-au legat numele de activitatea Ligii, devenită din 1914 „Liga pentru unitatea politică a tuturor românilor” s-au aflat V. A.

Urechia, Vasile Lucaciu, Octavian Goga, Simion Măndrescu, G. Moroianu, Tache Ionescu, V. Stoica, Nicolae Titulescu, I. Cantacuzino, Nicolae Iorga, precum și neuitatul Badea Cîrțan de lângă Făgăraș, cel ce transporta în desăgii săi cărți, pentru a le trece munții pe poteci întortocheate, ferindu-se de vigilența vămii austro-ungare. Liga a fost desființată abuziv în 1917 și reînființată la 24 ianuarie 1990, sub numele de „Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutîndeni”.

M. HORĂȚIU

Calendar

■ 15 DECEMBRIE. În anul 1914, s-a născut la Oțeșani, Gheorghe Dumitrescu, compozitor român.

■ 17 DECEMBRIE. În anul 1525 a văzut lumina zilei la Palestrina, compozitorul italian Giovanni Pierluigi da Palestrina, cel mai de seamă reprezentant al muzicii Renașterii italiene.

În aceeași zi, la anulul 1831, la București, s-a înființat Conservatorul de muzică din București. Din 1948 Conservatorul poartă numele lui Ciprian Porumbescu, iar din 1990 a devenit Academia de muzică.

■ 23 DECEMBRIE. Tot din lumea muzicii: în anul 1823 s-a născut compozitorul Horea Unirii și al altor importante cîntece devenite simbol ale neamului nostru, Alexandru Flechtenmacher.

■ 30 DECEMBRIE. A murit în anul 1944 scriitorul Roman Rolland.

În aceeași zi, dar în anul 1865, s-a născut scriitorul englez Rudyard Kipling, laureat al Premiului Nobel pentru literatură, cel care a lăsat posterității, între altele, nemuritoarele „Cărți ale junglei”.

Horățiu ALEXANDRESCU

a XII-a a Liceului „Mihai Viteazul” din București. Mă bucur că am predat ștabela unui tinăr din familie; am reușit să-i treacă dragostea și pasiunea pentru munte, pentru schi, pentru drumeție. Ca dovadă a și organizat un cerc turistic în liceu cu care a făcut deja ieșiri pe Valea Prahovei, în Bucegi. Deci, sînt convins că îmi va urma exemplul. Va fi un prieten fidel al munților...

— Ce ai avea de spus tinerilor turști iubitori ai munților?

— Să învețe rigorile drumețiilor montane. Să nu uite că pot comite greșeli, pentru care, muntele nu iartă. Și încă ceva: nu ajunge să iubești muntele, să te bucuri de frumusețile lui. Trebuie să-l și protejezi, să-i ocrotești florile, izvoarele, animalele. Iar în încheiere, să mă țiete tinerii, le-aș aminti cîteva reguli de bună cuviință: pe munte nu se vorbește mult, nu se țipă, nu se face zgomot. E un sacrilegiu. Și o recomandare: cînd întîlnesc un grup de oameni, un om oarecare, să nu uite să le dea bună ziua!

Ioan DUBLEK

